

Exempel på bolagsordning med kommentar

§ 1 Firma

Bolagets firma är X-stads Återvinning Aktiebolag

§ 2 Säte

Styrelsen skall ha sitt säte i X-stad,län

§ 3 Verksamhetsföremål

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom X-stads kommun insamla, transportera, återvinna och bortskafta avfall.

Kommentar: Här beskrivs vad bolaget ska ägna sig åt i enlighet med 3 kap. 1 § 3 p. aktiebolagslagen. Beskrivningen ger också underlag för att bedöma huruvida verksamheten är kompetensenlig. Även lokaliseringsprincipen enligt 2 kap. 1 § KL har tagits in, 3 kap. 17 § 1 st. 2 p. KL.

§ 4 Ändamålet med bolagets verksamhet

Bolagets syfte är att med iakttagande av bestämmelserna i miljöbalken och i förekommande fall den kommunala likställighets- och självkostnadsprincipen fullgöra det ansvar som – till den del detta ej innefattar myndighetsutövning – åvilar X-stads kommun enligt miljöbalken och annan lagstiftning.

Enligt 3 kap. 17 § KL ska ändamålet med verksamheten skrivas in i bolagsordningen liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten. I det här fallet finns i 26 kap. 4 – 5 §§ MB särskilda regler om utformningen av avfallstaxan. Vi har valt att subsidiärt skriva in de kommunala självkostnads- och likställighetsprinciperna. Hade det rört en annan verksamhet, exempelvis handel med el, hade inte självkostnadsprincipen eller lokaliseringsprincipen fått skrivas in i bolagsordningen (se 7 kap. 1 och 2 §§ ellagen (1997:857). Man måste alltså från fall till fall avgöra om principerna gäller när man avfattar en bolagsordning.

Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla X-stads kommun.

Med den här meningen görs det klart att bolaget helt eller delvis ska ha annat ändamål än att ge vinst till fördelning bland aktieägarna, 3 kap. 3 § aktiebolagslagen.

§ 5 Fullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget skall bereda kommunfullmäktige i X-stads kommun möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

Enligt 3 kap. 17 § 1 st. 4 p. KL ska denna bestämmelse numera skrivas in i bolagsordningen.

§ 6 Aktiekapital

Aktiekapitalet skall utgöra lägst X kronor och högst 4 X kronor.

§ 7 Antal aktier

I bolaget skall finnas lägst Y aktier och högst 4 Y aktier.

§ 8 Styrelse

Styrelsen skall bestå av lägst och högst ledamöter med lika många personliga suppleanter.

Styrelsen utses av kommunfullmäktige i X-stads kommun för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige utser också ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

Den här paragrafen påverkas inte av lagändringarna. Om hela eller delar av styrelsen ska utses på annat sätt än på bolagsstämman, ska detta anges i bolagsordningen, 8 kap. 8 § aktiebolagslagen.

§ 9 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor. För revisorn får av bolagsstämman en revisorssuppleant utses.

Revisorns och – i förekommande fall suppleantens - uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 10 Lekmannarevisor

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor skall kommunfullmäktige i X-stads kommun utse en lekmannarevisor med suppleant.

§ 11 Kallelse till bolagsstämman

Kallelse till bolagsstämman skall ske genom brev med posten till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 12 Utomståendes närvarorätt vid bolagsstämman

Allmänheten har rätt att närvara vid bolagsstämman.

(Frivilligt, se 7 kap. 6 § aktiebolagslagen)

§ 13 Ärenden på årsstämma

På årsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling.

1. Stämmans öppnande;
2. Val av ordförande vid stämman;
3. Upprättande och godkännande av röstlängd;
4. Val av en eller två justeringsmän;
5. Godkännande av dagordning
6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad;
7. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport;

8. Beslut om
 - a) fastställelse av resultat- och balansräkningen
 - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
 - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören;
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorn med suppleanter;
10. Val av revisor och revisorssuppleant (i förekommande fall);
11. Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

§ 14 Bolagsstämmans kompetens

Beslut i följande frågor ska alltid fattas av bolagsstämman.

- Årligt fastställande av handlingsprogram med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren
- Fastställande av budget för verksamheten
- Ram för upptagande av krediter
- Ställande av säkerhet
- Bildande av bolag
- Köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant
- Köp eller försäljning av fast egendom överstigande ett belopp av xxx SEK per affärstillfälle
- Andra köp, förvärv eller upplåtelser än som nämnts ovan överstigande ett värde av xxx SEK exkl. moms per affärstillfälle
- Beslut i annat ärende av principiell betydelse eller annars av större vikt.

*Denna paragraf är mycket viktig för att säkerställa att ägaren har kontroll över verksamhetens mål och strategiska beslut. Katalogen ska ses som ett exempel där målet Parking Brixen, C-458/03 (särskilt p. 66 – 70) stått som förebild. Paragrafen kan verka överlappa § 5 om fullmäktiges rätt att ta ställning till viktigare beslut. Eftersom den paragrafen endast ger ägaren rätt att genom ett **internt**, för bolaget icke bindande, beslut ge tillkänna sitt ställningstagande, bedömer vi det som lämpligt att komplettera bolagsordningen med en paragraf av den här typen. För att det i praktiken ska fungera bedömer vi det bästa vara att ägaren i samråd med bolaget ser över vad som är principiellt och strategiskt, så att kontrollkriteriet uppfylls på ett ändamålsenligt sätt.*

§ 15 Räkenskapsår

Kalenderår skall vara bolagets räkenskapsår.

§ 16 Firmateckning

Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller VD att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening.

§ 17 alt. 1 Hembud

Har aktie – oavsett fångets art – övergått till ny ägare skall aktien genast av förvärvaren hembjudas aktieägarna till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas. Anmälan skall även innehålla uppgift om villkoren för äganderättsövergången och den ersättning som lämnats för aktien samt de villkor som förvärvaren ställer för inlösen.

När anmälan gjorts om akties övergång skall detta genom styrelsens försorg genast antecknas i aktieboken med uppgift om dagen för anmälan. Bolaget skall lämna en underrättelse om hembudet till varje lösningsberättigad med känd postadress med anmodan till den, som önskar begagna lösningsrätten, att skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolagets styrelse inom två månader räknat från anmälan till styrelsen om akties övergång. Erbjudande om hembud får inte utnyttjas för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar.

Anmälan om lösningsrätt skall genom styrelsens försorg genast antecknas i aktieboken med uppgift om dagen för anmälan. Anmäler sig flera lösningsberättigade, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottning, verkställd av notarius publicus, dock att om samtidigt flera aktier hembjudits, aktierna först, så långt kan ske skall jämnt fördelas bland dem som framställt lösningsanspråk.

Lösenbeloppet skall utgöras, där fånet är köp, av köpeskillingen och i övrigt motsvara det pris som kan påräknas vid försäljning under normala förhållanden. Lösenbeloppet skall betalas inom en månad från den tidpunkt då lösenbeloppet blev bestämt.

Kommer förvärvaren och den som begärt att få lösa in aktierna inte överens i frågan om inlösen, skall den som har begärt inlösen inom två månader från det att lösningsanspråket framställdes hos bolaget väcka talan angående hembudet.

När det står klart att lösningsrätten inte utnyttjats, äger den som gjort hembudet att bli registrerad för aktien.

Under hembudstiden har överlåtaren rätt att utöva rösträtten och därmed sammanhängande rättigheter för aktien.

§ 17 alt. 2 Förköpsrätt

Aktieägare som avser att genom köp, byte eller gåva överlåta aktie, skall före överlåtelsen anmäla detta hos bolagets styrelse. I anmälan skall aktieägaren ange vem den tilltänkte förvärvaren är och de villkor som han eller hon ställer upp för förköp.

När anmälan gjorts om tilltänkt aktieöverlåtelse skall detta genom styrelsens försorg genast antecknas i aktieboken med uppgift om dagen för anmälan. Bolaget skall lämna en underrättelse om erbjudandet till varje förköps-berätti-

gad med känd postadress med anmodan till den, som önskar utöva förköpsrätten, att skriftligen framställa förköpsanspråk hos bolaget inom två månader räknat från dagen för anmälan till styrelsen om tilltänkt överlåtelse. Erbjudande om förköp får inte utnyttjas för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar.

Den som vill utöva förköpsrätt skall anmäla detta till bolagets styrelse. En sådan anmälan skall genast genom styrelsens försorg antecknas i aktieboken med uppgift om dagen för anmälan.

Förköpsberättigad är aktieägare i bolaget. Anmäler sig flera förköps-berättigade, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottning, verkställd av notarius publicus, dock att om samtidigt flera aktier erbjudits, aktierna först, så långt kan ske skall jämnt fördelas bland dem som framställt förköpsanspråk.

Förköpsbeloppet skall utgöras, där fånget är köp, av den i anmälan angivna köpeskillingen och i övrigt motsvara det pris som kan påräknas vid försäljning under normala förhållanden. Förköpta aktier skall betalas inom en månad från det att priset blev bestämt.

Kommer överlåtaren och den som begärt att få förköpa aktierna inte överens i frågan om förköp, skall den som har begärt förköp inom två månader från det att förköpsanmälan enligt 4 kap. 21 § aktiebolagslagen gjordes väcka talan angående förköpet. När sådan talan väckts skall den som begärt förköp genast anmäla detta hos bolagets styrelse. En sådan anmälan skall genast antecknas i aktieboken med uppgift för dagen för anmälan.

Om aktier erbjudits till förköp enligt denna paragraf utan att något förköp kommit till stånd, har aktieägaren rätt att utan nytt erbjudande överlåta aktierna med de begränsningar som följer av 4 kap. 25 § aktiebolagslagen.

§ 17 alt. 3 Samtyckesförbehåll

Aktieägare som avser att genom köp, byte eller gåva överlåta aktie, skall före överlåtelsen ansöka om bolagets samtycke. Ansökan skall göras hos bolagets styrelse. Av ansökan skall framgå vem den tilltänkte förvärvaren är och samtliga villkor för överlåtelsen. Vill överlåtaren att bolaget skall anvisa någon annan förvärvare om samtycke till överlåtelsen vägras, skall detta anges i ansökan. Styrelsen skall genast anteckna anmälan i aktieboken med uppgift om dagen för anmälan.

Bolagsstämman beslutar i frågor om samtycke. Samtycke kan inte ges eller vägras för ett mindre antal aktier än ansökan om samtycke omfattar.

Beslut om samtycke skall meddelas inom tre månader från det att den tilltänkta överlåtelsen anmäldes till styrelsen. Fattas beslut inte inom denna tid skall bolaget anses ha givit samtycke till överlåtelsen.

Vägrar bolaget samtycke till överlåtelsen, skall bolaget ange skälen för det. Om överlåtaren begärt det, skall bolaget i beslutet att vägra samtycke också anvisa en annan förvärvare som är beredd att ta över aktierna. Priset vid sådant övertagande skall – om fånget är köp – utgöras av den i ansökan uppgivna köpesumman och i annat fall av det pris som kan påräknas vid en försäljning

under normala förhållanden. Om bolaget anvisar annan förvärvare, skall den övertagna aktien betalas inom en månad från det att priset blev bestämt. Betalas inte aktien i tid, är bolaget skyldigt att lämna samtycke.

Om bolaget inte anvisar någon annan förvärvare, trots att överlåtaren begärt det, får samtycke inte vägras.

Bolagets beslut i frågan om samtycke skall skickas till överlåtaren på den adress som denne har uppgett i ärendet eller, om någon adressuppgift inte lämnats, den adress som har antecknats i aktieboken.

En aktieägare som är missnöjd med bolagets beslut att ge eller vägra samtycke eller med villkoren för övertagande av annan förvärvare skall väcka talan inom två månader från det att bolagets beslut avsändes.

Föreligger bolagets samtycke till överlåtelsen får aktierna överlåtas med de begränsningar som följer av 4 kap. 16 § aktiebolagslagen.

I ett helägt bolag behöver man egentligen inte några begränsningsklausuler av den här typen. Ägaren bestämmer ju själv om aktier ska säljas. Har bolaget flera ägare är det däremot viktigt att man tar ställning till frågan om begränsningar i rätten att överlåta aktier.

I vissa fall har EU-domstolen vid bedömning av kontrollkriteriet beaktat kommande överlåtelse efter en bolagsbildning. Det har rört sig om fall där man inom en snar framtid skulle överlåta aktierna till privata intressenter (se exempelvis Parking Brixen C-458/03 p. 11 och p. 67 c), Mödling C-29/04 p. 42). Då kan kontrollkriteriet vara i fara.

§ 18 Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i X-stads kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

Den här bestämmelsen har regelmässigt funnits i kommunala bolagsordningar. Med tanke på kontrollkriteriet har den blivit ännu viktigare att ta med nu.

§ 19 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i X-stads kommun.

Ändring av bolagsordning är i grunden en ägarfråga eftersom beslut måste fattas på bolagsstämma. Vilket organ hos ägaren som fattar det interna beslutet är egentligen en kommunalrättslig fråga, utan betydelse för kontrollkriteriet. Med den här bestämmelsen säkerställer man dock att fullmäktige alltid tar beslutet att genomdriva en ändring av bolagsordningen. Nackdelen med att ta in bestämmelsen är att även bagatellartade ändringar i bolagsordningen, t.ex. ändrad benämning på ett i sak oförändrat lagrum, måste tas av fullmäktige och inte av kommunstyrelsen.